

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 59/2018-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. februára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], zastúpeného JUDr. Martinom Kanásom, advokátska kancelária, Školská 3, Nitra, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline a jeho uznesením č. k. 3 To 95/2016-1441 z 12. januára 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. júna 2017 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) a jeho uznesením č. k. 3 To 95/2016-1441 z 12. januára 2017.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 9 T 9/2016 z 26. júla 2016 uznaný vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), c), d) a ods. 2 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. b) a j) Trestného zákona spáchaný v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona.

3. Proti tomuto rozsudku sťažovateľ podal odvolanie, ktoré prostredníctvom svojho obhajcu aj odôvodnil. O odvolaní krajský súd rozhodol uznesením č. k. 3 To 95/2016 z 12. januára 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) a podľa § 319 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov odvolanie sťažovateľa (a ďalších spoluobžalovaných) zamietol.

4. Jadrom námietok sťažovateľa proti postupu orgánov činných v trestnom konaní a súdov v jeho trestnej veci bolo tvrdenie o zásadnom porušení jeho práva na obhajobu. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal najmä na problém s ustálením právnej kvalifikácie skutku, pre ktorý bol obvinený a neskôr aj právoplatne odsúdený. Uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 14/2015 z 12. júla 2015 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku na tom skutkovom základe, že bolo proti nemu začaté trestné stíhanie za zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), c) a d) Trestného zákona. Skutok sťažovateľa bol následne 13. októbra 2015 prekvalifikovaný na zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), c), d) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona. K zmene právnej kvalifikácie došlo následne tiež 20. októbra 2015, a to na skutok ako zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie

a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), c), d) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona spáchaný v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona. Podľa názoru sťažovateľa „Už z uvedených prekvalifikovaní je zrejmé, že vyšetrovateľ Krajského riaditeľstva v Žiline nesprávne prekvalifikoval skutok tak, že ani po prekvalifikácii skutku bez vykonania ďalších dôkazov v konaní, ako tých ktoré mal už pri vznesení obvinenia stále skutok kvalifikoval len ako zločin a nie ako obzvlášť závažný zločin.“.

5. Sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že z „paragrafového znenia skutku jasne vyplývala nutnosť skutok kvalifikovať ako obzvlášť závažný zločin. Nemohlo sa jednať len o chybu v písaní, nakoľko skutok bol viac krát prekvalifikovaný a opakovane pod nesprávnym zaradením. Skutok v obžalobe podanej 19. 02. 2016 na Okresný súd Dolný Kubín bol už kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin...“.

6. Sťažovateľ vníma v súvislostiach porušenia jeho práva na obhajobu ako veľmi významnú okolnosť to, že v čase „prekvalifikovania skutku, neboli produkované žiadne dôkazy - nové skutočnosti, o ktoré by bolo možné zákonne oprieť prekvalifikovanie v tom štádiu dokazovania v prípravnom konaní. Oneskoreným prekvalifikovaním skutku - nesprávnou kvalifikáciou skutku v úvodných štádiách procesu došlo k takým pochybeniam, ktoré nebolo možné napraviť v ďalšom konaní. V zmysle ustanovenia § 234 ods. 2 Trestného poriadku sa obžaloba môže podať len za skutok, pre ktorý sa vznieslo obvinenie. Ak prokurátor mieni tento skutok posudzovať ako iný trestný čin má o tom upovedomiť obžalovaného, obhajcu a poškodeného a má zistiť či na zamýšlanú zmenu nenavrhujú doplniť dokazovanie. K ďalšiemu prekvalifikovaniu skutku došlo po prednesení záverečných reči na hlavnom pojednávaní predsedom senátu. Zo záverečných reči prokurátora ani obhajcov nebol daný dôvod na opätovnú zmenu právnej kvalifikácie na prísnejšiu kvalifikáciu skutku a súd neštandardne po záverečných rečiach znovu otvoril dokazovanie s tým, že obžalovaných upozornil na možnú prísnejšiu zmenu právnej kvalifikácie.“.

7. Za „najväčšiu ujmu“ na svojich právach označuje sťažovateľ „prekvalifikovanie skutku v prípravnom konaní, kde OČTK akoby ani nemali vedomosť,

že stíhajú osobu za obzvlášť závažný zločin a stále uvádzali len skutok kvalifikovaný ako zločin a najmä vzniesli obvinenie, ktoré nesprávne právne kvalifikovali - podkvalifikovali a tým zásadným spôsobom porušili právo na obhajobu sťažovateľa“.

8. V dôsledku tejto „podkvalifikácie“ sťažovateľ, ako aj ďalší spoluobvinení „v úvodných štádiách procesu vypovedali bez prítomnosti obhajcov - v pozícii zadržaných osôb, tieto výpovede obhajoba považuje za zákonné na tom základe, že na ich podklade malo byť vznesené obvinenie ako obzvlášť závažný zločin podľa § 172 ods. 2 Tr. zákona. Výpovede po vznesení obvinenia - nesprávnej právnej kvalifikácie - podkvalifikovania skutku sú nezákonné nakoľko pri týchto výpovediach mal byť prítomný obhajca a až v prípade, že obvinený by odmietol právnu pomoc je možné považovať takéto výpovede za zákonné. Pri prvotných úkonoch po vznesení obvinenia, síce obvinený boli formálne poučení o možnosti zvoliť si obhajcu, ale ich skutok bol kvalifikovaný len ako zločin podľa § 172 ods. 1 Tr. zákona a výška trestu, ktorý je možné uložiť v takomto prípade pri netrestaných osobách je možná podmienená. Formálne poučenie o procesných právach nie je možné nahrádzať pochybením OČTK pri nesprávnej právnej kvalifikácii skutku. Neexistuje v dôkazoch ani náznak, že by rozdiel v právnej kvalifikácii skutku zločinu a obzvlášť závažného zločinu alebo s nim spojené riziko výrazne vyššieho trestu bolo obvineným vysvetlené (napr. [REDACTED], ods. 56).“.

9. Sťažovateľ namieta, že v dôsledku podkvalifikácie skutku mu „nebolo poskytnuté ďalšie vysvetlenie a komentár k právnej kvalifikácii“ a nebola mu „poskytnutá žiadna individualizovaná rada týkajúca sa ich situácie“.

10. Sťažovateľ tvrdí, že k zásahu do jeho označených základných práv došlo už v postupe súdu prvého stupňa, ktorý „sám iniciatívne, opierajúc sa o ustanovenie § 2 ods. 11 Tr. poriadku vykonal dokazovanie nad rámec toho, čo navrhli na hlavnom pojednávaní vykonať procesné strany - bola porušená zásada kontradiktórnosti procesu. Súd sám iniciatívne čítal všetky zápisnice, aj z výsluchov týkajúcich sa rozhodovania o väzbe ale najmä zápisnice z 10. 07. 2015, kde bol výsluch obvinených uskutočnený bez prítomnosti obhajcov z dôvodu podkvalifikovania skutku, a práve o tieto výpovede súd

oprel svoje rozhodnutie.“. Okresný súd „prečítaním všetkých zápisníc z prípravného konania nad rámec návrhov strán, súd konal zaujato voči obžalovaným a tým porušil základnú zásadu trestného konania pred súdom a to rovnosť strán v konaní“.

11. Z ďalších významných procesných pochybení prvostupňového súdu, ktoré krajský súd v odvolacom konaní nereflektoval, sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že jednému zo spoluobžalovaných „bola po vzatí do väzby ustanovená obhajkyňa [REDAKOVANÉ] a to z dôvodov uvedených v § 37 ods. 1 písm. a. Po prepustení z väzby obvineného nebola súdom zrušená povinná obhajoba, napriek tomu, že vo väzobných veciach sú súdy povinné konať urýchlene - prednostne. Nemožno sa stotožniť so stavom, keď vyšetrovateľ oboznámil sudcu pre prípravné konanie o prekvalifikovaní skutku na zločin a sudca dokumentom zo dňa 24. 11. 2015 namiesto toho, aby ustanovil resp. zmenil dôvod povinnej obhajoby argumentoval tým, že ak nedošlo k zániku dôvodu povinnej obhajoby u obvineného [REDAKOVANÉ] k zrušeniu ustanoveného obhajcu ako je to v tomto prípade a u tohto obvineného vznikol nový iný dôvod pre nutnú obhajobu - naďalej platí ustanovenie doterajšieho obhajcu a nie je dôvod meniť opatrenie o ustanovení obhajcu uvádzaním aktuálneho dôvodu obhajoby.“.

12. Vo vzťahu k vykonanému dokazovaniu sťažovateľ namieta aj nezákonnosť znaleckého posudku č. 37/2015, „pretože predložený znalecký posudok je nezákonný - nie je vypracovaný v súlade so zákonom“. Dôvodom tvrdenej nezákonnosti je skutočnosť, že „znalec nezodpovedal na položené otázky písomnou formou, pretože v závere znaleckého posudku v odpovediach na jednotlivé otázky k Uzneseniu ČVS: KRP-137/1-VYS-ZA-2015 znalec neodpovedal písomne v celej časti, ale odkázal vo vypracovaných odpovediach na DVD prílohu znaleckého posudku zo strany 32 znaleckého posudku“.

13. Bezprostredne vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu namieta sťažovateľ jeho nepreskúmateľnosť. Krajský súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal „so žiadnym argumentom uvedeným v odvolaní“ proti rozsudku okresného súdu a podľa sťažovateľa zamietol jeho odvolanie jedinou vetou, „a to, že okresný súd svoje

rozhodnutie o vine obžalovaných riadne a zodpovedajúco odôvodnil vo svojom rozsudku, preto v podrobnostiach krajský súd odkazuje na toto odôvodnenie“.

14. Napokon sťažovateľ namieta aj skutočnosť, že senát krajského súdu „*nemal rozhodovať o odvolaní v takom zložení, vzhľadom k tomu, že už počas prvostupňového konania uvedený senát rozhodoval o sťažnostiach voči rozhodovaniu o väzbe. V uvedených uzneseniach už senát krajského súdu opakovane ignoroval - nevyjadroval sa k otázkam nezákonnosti výsluchov ktoré boli opakovane namietané z dôvodu podkvalifikovaniu skutku pri vznesení obvinenia. Súd rozhodoval v nezákonnom zložení, nakoľko už v danej veci rozhodoval v prvom stupni o sťažnostiach voči väzobnému stíhaniu a možno ho považovať za predpojatý.*“.

15. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd v jeho veci rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 3 To 95/2016-1441 z 12. januára 2017, označené uznesenie krajského súdu zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, alternatívne jeho vec vrátil „*do prípravného konania*“ a priznal mu tiež finančné zadosťučinenie v sume 20 000 € a náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

16. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak [§ 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu

Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)]. Návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

17. Sťažovateľ namietal porušenie v petite označených práv postupom a napadnutým uznesením krajského súdu z viacerých dôvodov. Ako ťažiskový dôvod je možné označiť porušenie sťažovateľovho práva na obhajobu v dôsledku „podkvalifikácie“ skutku v prvotných štádiách trestného stíhania. Sťažovateľ tiež namieta (aj v súvislosti s porušením jeho práva na obhajobu) nezákonnosť dokazovania v konaní pred súdom prvého stupňa. Napokon namieta aj nezákonné zloženie senátu krajského súdu pri rozhodovaní o odvolaní proti rozsudku okresného súdu a absenciu odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu vo vzťahu k jeho už uvedeným námietkam.

18. Ústavný súd k obsahu sťažovateľových námietok poznamenáva, že podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je dovolacím dôvodom to, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu a napokon podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku patrí medzi dovolacie dôvody aj to, ak súd rozhodol v nezákonnom zložení.

19. Podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371. Podľa § 368 ods. 2 Trestného poriadku ak tento zákon neustanovuje inak, rozhodnutím podľa odseku 1 sa rozumie rozsudok [písm. a)], ale aj rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu podľa písmena a)... [písm. h)].

20. Podľa § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa môže podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

21. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

22. Ako už bolo uvedené, z citovaného ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb pre namietané porušenie základných práv alebo slobôd rozhoduje až vtedy, ak o ich ochrane nerozhoduje iný súd (princíp subsidiarity).

23. Ak teda sťažovateľ tvrdí, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 9 T 9/2016 a jeho rozsudkom z 26. júla 2016 a v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 3 To 95/2016 a jeho uznesením z 12. januára 2017 bolo zásadným spôsobom porušené jeho základné právo na obhajobu, to, že bol odsúdený na základe dôkazov, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom, ako aj to, že krajský súd rozhodoval v nezákonnom zložení, potom ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ mal a stále má v zmysle citovaných ustanovení Trestného poriadku k dispozícii právny prostriedok nápravy (mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie), ktorý mu zákon (Trestný poriadok) účinne poskytuje na ochranu jeho základných práv a na použitie ktorého bol oprávnený.

24. Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľ toto svoje právo dosiaľ nevyužil a mimoriadny opravný prostriedok napriek tomu, že tak mohol urobiť, nepodal.

25. Z uvedeného je zrejmé, že sťažnosť sťažovateľa je neprípustná (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

26. Ústavný súd záverom pripomína svoj opakovane vyslovený právny názor (mutatis mutandis I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010), v zmysle ktorého považuje lehotu na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (v posudzovanom prípade vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu) s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú (k tomu porovnaj aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53, 54 a pod.).

27. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. februára 2018